

KAJ JE DEMENCA?

Demenca je sindrom, skupek simptomov, ki opisuje vsako stanje za katerega je značilno nenormalno ter izrazitejše zmanjšanje kognitivnih funkcij osebe (spomin, mišljenje, načrtovanje, osebnostne lastnosti, orientacija, razumevanje, računanje, govorno izražanje, učenje in presoja).

Zmanjšane možganske funkcije vplivajo tudi na sposobnost obvladovanja čustev, motivacijo, primerno družbeno vedenje in splošno družabnost osebe. Nanaša se na več različnih bolezni, pri vseh pa so prizadeti možgani (deformirane živčne celice).

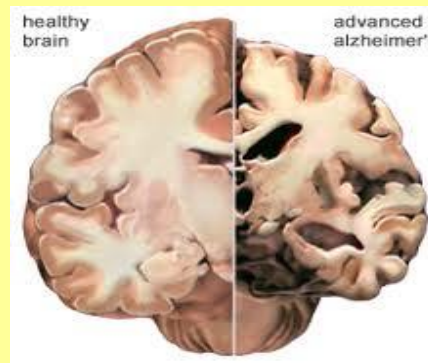
Demenca ni del normalnega staranja in ni vsak starostnik, ki postaja starostno pozabljiv in malo bolj počasen, tudi oseba z demenco. Z leti vsak človek postane starostno pozabljivejši, saj se možgani tako kot telo starajo.

Dokler ni izrazito opaznih in ponavljajočih se motenj pri vsakodnevem delovanju starostnika, ne moremo trditi, da govorimo o demenci. Natančno diagnozo, po pregledu osebe, lahko postavi samo zdravnik.

SIMPTOMI DEMENCE SO:

- izrazito pešanje spomina
- miselna neučinkovitost
- zmeden govor
- izguba orientacije v prostoru in času
- nerazumevanje socialnih odnosov
- nesposobnost opravljanje poklica
- pridružujejo se še nekatere osebnostne spremembe.

Gre za počasen propad posameznikovih zmožnosti, ki lahko traja vrsto let in vodi v popolno odvisnost od pomoči drugih.

STADIJI DEMENCE PO NAOMI FEIL IN PRISTOPI:

Stadij 1: Pomanjkljiva /motena orientacija

- **oseba z demenco je časovno, krajevno in osebnostno orientirana**
- **pojavlja se sumničenje** (nekdo mi krade perilo,...)
- **pojavljajo se obtožbe** (nekdo mi zastruplja hrano,...)
- **taji svoje občutke**
- **odklanja dotike**

Obstaja veliko metod, oblik in pristopov za ravnanje z osebami z demenco. Da bi izboljšali medsebojni odnos je potrebna sposobnost vživljanja v osebo in notranji svet osebe z demenco. Osebi z demenco ne skušamo vsiljevati našo realnost, temveč ga spoštujemo in se prilagodimo njegovi obliki komuniciranja. Pozorni moramo biti na spoštljivo komunikacijo. Uporabljamo K - vprašanja (KDO; KAJ; KJE; KDAJ; KAKO), nikoli zakaj, ker oseba z demenco ne more dati utemeljitve.

Stadij 2: Časovna zmedenost

- preteklost postane sedanost
- oseba želi k staršem ali otrokom medtem ko v sebi ve, da njena razmišljanja ne držijo
- pojavi se prostorska in časovna neorientiranost
- dolgoročni spomin je ohranjen, kratkoročni spomin se občasno izgublja
- ima oddaljen pogled
- govori tiho in nerazločno

Pri pogovoru uporabljamo K - vprašanja, nagovarjamo čutila, ki jim oseba z demenco daje prednost, na primer rahli dotiki. Ni pomembno kaj nam oseba z demenco pove, pomembno je, da se vsi dobro počutite.

Stadij 3: Ponavljajoči se gibi

- oseba z demenco nenehno hodi, kliče in podobno; gibi in klicanje se ponavljajo
- pogovarja se v zlogih, ki so deloma razumljivi
- sedanosti se ne more spomniti, znane obraze redko prepozna
- odziva se na stvari in osebe iz preteklosti
- izgubi občutek JAZ

V tem stadiju zrcalimo dejanja, mimiko, dihanje, višino glasu, ponavljamo besede. Poudarek damo dotiku.

Stadij 4: Vegetiranje

- **ta stadij ni posledica zdravil in njihovih učinkov, temveč napredovanja bolezni**
- oseba z demenco brezčutno leži v postelji ali sedi v vozičku
- mišice postanejo ohlapne
- okolica za njega/njo ne obstaja
- oči ima zaprte ali strmijo nekam brez cilja
- ne prepozna svojcev ali prijateljev
- ne poskuša izražati občutkov ali reševati konfliktov
- svojih notranjih doživetij ne izraža več z besedo ali gibi

Kontakt skušamo vzpostaviti z nežnim dotikom, govorimo s poudarjenim, skrbnim glasom, poiščemo stik z očmi, uporabimo spodbudne medije kot so vonjave, glasbo, šume, ...

Viri:

Urataič D.: Psihofizične obremenitve svojcev pacienta z demenco. Univerza v Mariboru, Fakulteta za zdravstvene vede.. Diplomsko delo, 2010.

Pečjak V.: Psihologija tretjega življenjskega obdobja. Ljubljana: Samozaložba, 2007

<https://edemenca.si/kaj-je-demenca/>; 10.9.2021

DEMENCA

FAZE DEMENCE PO

NAOMI FAIL

